

---

435. Erkki Tuomioja (Huvudinlägg)

Tack herr president! Tack för förtroendet som ni visat genom att välja mig till rådets president för nästa år. Jag har haft äran att fungera som president för första gången för nästan 14 år sedan. Jag kommer att göra mitt bästa med att leda arbetet, hålla goda kontakter till delegationer, till nationella parlament, närområdena samt relevanta internationella organisationer.

Jag och vicepresident Lulu Ranne kommer att göra vårt yttersta med att arbeta för Nordiska rådet samt att representera rådet i olika sammanhang, både i Norden och internationellt.

Jag har glädjen att presentera nästa års ordförandeskapsprogram och de prioriteringar som ordförandelandet speciellt vill främja i samarbetet under året.

Ett hållbart Norden är det centrala temat för vårt program. Enligt den internationella Sustainable Development-rapporten ligger tre nordiska länder som ledare i toppen enligt en bedömning om hållbarhet och de två andra är också välplacerade. Vi har kanske blivit vana vid att samtliga nordiska länder vanligtvis ligger bland tio i topp i olika rapporter där världens länder rangordnas efter deras prestationer.

Detta kan vi vara stolta över, men det betyder ingalunda att vi är perfekta eller att vi utan målmedvetet arbete och utan att ständigt fråga vad kan vi göra ännu bättre kan hålla vår plats som vägvisare och föregångare. Vår samhällsmodell är ingen exportvara, men vår ställning ger oss också en skyldighet att dela erfarenheterna av den nordiska modellens framgång med andra, samtidigt som det finns mycket vi kan och bör lära oss av andra länder.

Klimatförändringen och förlust av biologisk mångfald är existentiella hot mot hela mänskligheten som vi i Norden inte heller ännu har tillräckliga svar till.

Det viktigaste syftet med nästa års ordförandeskapsprogram och dess åtgärder är att underlätta vardagen för de nordiska medborgarna och skapa konkret nytta för alla i Norden. Vi måste fortsätta vårt arbete för att ta bort existerande nordiska gränshinder och arbeta för att motverka nya sådana.

De fem huvudteman för programmet är det ekologiskt och sociala och hållbara Norden, det säkra Norden, medborgarnas gränslösa Norden, det internationella Norden, och det framtidsorienterade Norden.

Först några ord om det sociala och ekologiskt hållbara Norden. De nordiska ländernas ekonomier står inför nya utmaningar som sätter även den nordiska modellen på prov. Hur kan vi tillsammans svara på utmaningarna, som till exempel ekonomisk osäkerhet och ökad ojämlikhet och hur försäkrar vi oss om att vi även i framtiden har ekonomiska förutsättningar för att säkra den nordiska välfärdsmodellen? Vi ska inte vara rädda för att ställa svåra frågor och vi måste kritiskt analysera den nordiska modellens nuvarande tillstånd och dess utmaningar. Därefter kan vi ta itu med de problem välfärdsmodellen står inför under 2020-talet.

I Norden är vi pionjärer inom grön teknik och vi bör satsa ännu mer på dessa områden. Under Finlands ordförandeskap betonas vikten av cirkulär ekonomi och ett hållbart skogsbruk.

De nordiska länderna delar en gemensam kulturgrund, vi värnar om rättsstatsprincipen och människorätt och vi har även i övrigt gemensamma värderingar. Viktigt för oss är att tydliggöra det nordiska samarbetet och kommunicera det ut till medborgarna.

Det andra viktiga temat är det säkra eller trygga Norden. En global pandemi som coronaepidemin har starkt påverkat det nordiska samarbetet och visat brister i vår beredskap som det danska ordförandeskapet redan tagit itu med. Vi efterlyser ett starkt Norden där våra länder är bättre gemensamt förberedda när pandemier och andra kriser slår till. De nordiska länderna

---

samarbetar redan på många säkerhetsområden, men samarbetet bör utvidgas och fördjupas. Pandemin har visat att det fortfarande finns mycket att göra på försörjningsberedskapens område.

Därtill ska rådet medverka till att det tas fram en gemensam cybersäkerhetsstrategi och en tillhörande handlingsplan för Norden. Under de senaste åren har vi haft flera allvarliga cyberattacker även mot statliga institutioner.

Den tredje prioriteringen för oss är medborgarnas gränslösa Norden, som fäster uppmärksamhet vid mobilitet och dess hinder i Norden. Rådet har en viktig uppgift i att fördjupa den nordiska integrationen och fokusera på att eliminera gränshinder. Vi måste få de nordiska regeringarna att ännu starkare arbeta för att främja den nordiska rörligheten genom att undanröja gränshinder. Jobbar vi tillsammans kan vi få till stånd en gemensam nordisk lägesbild och gemensamma plenarsammanträden för de nordiska regeringarna. Beslut som griper i fundamentala medborgarrättigheter kan enbart tas av ländernas egna regeringar, men med pågående och fördjupade konsultationer kan vi eventuellt komma fram till gemensamma strategier på olika områden.

Nya och effektivare verktyg bör tas i bruk för att undanröja gränshinder och främja rörligheten. Vi måste sätta målen för framtiden högre. I enlighet med Helsingforsavtalets anda måste den offentliga förvaltningens och tjänstemännens nordiska kontakter samt samarbetet mellan tjänstemän på alla nivåer byggas ut.

Den fjärde prioriteten är det internationella Norden. Statsministrarnas vision är ett viktigt mål. Därför bör vi bygga upp ett långsiktigt nordiskt utrikespolitiskt samarbete och lägga ambitionsnivån för samarbetet högre än i Bjarnasons rapport. Detta gäller speciellt cybersamarbetet.

Vi kommer att fortsätta arbetet och diskussionen kring säkerhets- och försvarspolitik. Det är viktigt att den pågående fördjupningen av samarbetet regeringarna emellan också har sin motsvarighet på den parlamentariska arenan. Det finns inga frågor vi inte kan behandla i Nordiska rådet, som har

---

varit vägledaren för fördjupat samarbete i fråga om samhällssäkerhet. Samtidigt är det klart att vi respekterar de olika val de nordiska länderna har gjort beträffande militärallianser, liksom vi respekterar de olika val våra länder har gjort då det gäller medlemskap i EU eller valutaunionen EMU. Utvecklingen i världen inverkar på de nordiska länderna och under ordförandeskapet kommer vi att uppdatera vår internationella strategi.

Vi kan genom samarbete förbättra vår beredskap och resiliens i olika krissituationer, men minst lika viktigt är det vi nordiska länder kan göra för att avvärja kriser och bidra till deras fredliga lösning. Där spelar också den framgång som den nordiska samhällsmodellen kan visa en viktig roll för vår trovärdighet som en aktör som kan bidra till stabilitet och hållbar utveckling också i den övriga världen.

Kära nordiska vänner! Vår femte och sista prioritet är det framtidsorienterade Norden.

Nästa år firar vi rådets 70-årsjubileum. Detta ger oss ett utmärkt tillfälle att diskutera och hitta arbetssätt som kunde göra det nordiska samarbetet mer effektivt. För detta gäller det också att föra mer diskussioner mellan parlamentarikerna och regeringarna. Samarbete särskilt med ministerrådet och de nordiska regeringarna kommer att främjas på alla nivåer. Vi borde tillsammans tala mer om framtiden. Ett nordiskt framtidskonvent har aldrig hållits och under ordförandeskapet kunde en framtidsdiskussion hållas med statsministrarna, till exempel vid sessionens toppmöte nästa år i Helsingfors.

Helsingforsavtalet fyller också 60 år. Avtalet undertecknades 62, och dagen firas som Nordens dag. Om vi i dag skulle ändra på avtalet så hur önskar vi att det skulle se ut för framtida behov?

Ålands självstyre fyller också 100 år under det kommande året. Självstyrets jubileumsår kommer att uppmärksammas under Finlands ordförandeskap.

Bästa rådsmedlemmar, bästa åhörare! Jag vill passa på att gratulera

Danmark för dess ordförandeskap och för en lyckad session här i Folketinget. Jag har glädjen att ta över presidentens uppgifter efter Bertel Haarder. Därför vill jag personligen tacka dig för detta år. Det är nu Finland som tar över stafettpinnen i rådet och det är en speciell glädje för oss att önska er alla välkomna till Helsingfors för sessionen nästa år. Tack.